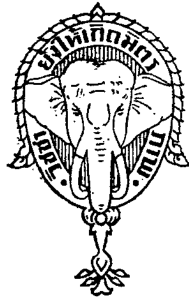
ขจร สุขพานิช

ถิ่นกำเนิดและแนวอพยพของเผ่าไทย

---

reprinted from
IN MEMORIAM PHYA ANUMAN RAJADHON
THE SIAM SOCIETY
BANGKOK
1970

ถิ่นกำเนิดและแนวอพยพของเผ่าไทย

โดย

ขจร สุขพานิช

ABSTRACT

The birthplace and line of migration of the Thai people

In the second millenium before Christ, the Thai people lived in south China in probably what are now the provinces of Kwangtung and Kwangsi. They were neighbours of the pre-Chinese state of Shang and belonged to the Lung-Shan culture. The overthrow of Shang by the Chinese Kingdom of Chou in 1028 B.C. was probably one of the reasons why some of the younger Thai princes and their followers started migrating westward. In the three centuries before Christ, some Thai people could be found in Szechwan, Yunnan, and Sipsong Chu Thai. One of the Thai Kingdoms in Yunnan was probably that of Tien which was forced to become a tributary state to the Chinese Kingdom of Han in 109 B.C.

เรื่องนี้เท่ากับหยั่งน้ำลึก ผู้เขียนใช้เวลาร่วมสิบปีที่แสวงหาหลักฐาน และที่เขียนเสนอมานี้ ไม่ใช่เพราะได้หลักฐานบริบูรณ์แล้ว แต่เพราะถูกเร่งเร้าจากกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทยบางท่าน กระตุ้นเตือนให้เขียนขึ้นเสียที จึงจำใจต้องกระทำ หลักฐานที่ผู้เขียนพึ่งอาศัยจะปรากฏอยู่ในบทความนี้ ถ้าหลักฐานผิดพลาดบทความนี้ก็ต้องผิดพลาดไปด้วย การเขียนถิ่นกำเนิดของคนชาติใดก็ดีเป็นการเขียนเรื่องโบร่ำโบราณก่อนที่จะปรากฏตัวหนังสือ หลักฐานจึงต้องหนักไปในวิชาอื่น เช่นวิชามานุษยวิทยา วิชาคติชาวบ้าน (Folklore) ซึ่งก็ไม่กระจ่างชัดเท่าตัวหนังสือ แต่เพราะตัวหนังสือยังไม่เกิดหรือเกิดแล้วแต่อ่านกันออกได้บ้างเพียงบางส่วน ความจำเป็นที่จะต้องพึ่งวิชาอื่นเข้ามาช่วยจึงเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้

เมื่อผู้เขียนยังอยู่ในวัยเป็นนิสิต ได้เคยอ่านพบว่าถิ่นกำเนิดของชาติไทยอยู่แถวภูเขาอัลไต (Altai Mts.) แล้วอพยพจากถิ่นกำเนิดมาเป็นระยะ ๆ มีแผนที่ของกรมแผนที่แสดงประกอบด้วย ครั้นเมื่อถามท่านผู้รู้ว่า ข้อความเหล่านี้ใช้หลักฐานอะไร ก็ไม่ได้รับคำตอบ จึงปัดเข้าอยู่ในเรื่องความเชื่อ เพราะใครจะเชื่ออะไรอยู่ที่ตัวบุคคลผู้นั้น ไม่เกี่ยวกับบุคคลอื่น แต่บทความนี้เป็นการเขียนของกรรมการผู้หนึ่งในคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย การจะชำระประวัติศาสตร์ให้ถูกต้องรัดกุม จำต้องแสวงหาหลักฐานมาตีแผ่ให้เห็น ไม่ใช่เขียนขึ้นลอยๆ ด้วยเหตุนี้การชำระประวัติศาสตร์ไทยจึงสำคัญที่หลักฐาน

หนังสือว่าด้วยเรื่องเก่าเรื่องโบราณของคนไทยมีมากเล่มด้วยกัน เมื่ออ่านดูแล้วบางเล่มก็น่าฟัง เช่น การเขียนของหมอสอนศาสนาชื่อหมอด๊อดด์[๑] เรื่อง The Thai Race: Elder Brother of the Chinese แต่ที่ท่านเขียนว่า ชาติไทยเป็นพี่อ้ายของชาติจีน ผู้เขียนไม่เข้าใจว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น เพราะชาติจีนมีความเก่าแก่แต่โบราณกาล โดยมีหลักฐานมากมาย เหตุใดชาติไทยจึงกลายไปเป็นพี่อ้ายของชาติที่มีความเก่าแก่นี้ แต่เมื่อมาอ่านหนังสือของอีเบอร์หาด (Wolfram Eberhard) ศาสตราจารย์ผู้เคยสอนอยู่ที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมทั้งในกรุงปักกิ่งด้วย จึงเกิดความเข้าใจคำกล่าวของหมอด๊อดด์

อีเบอร์หาดกล่าวไว้ว่า[๒] "........รัฐสางหรือเสียง (Shang) มีศูนย์กลางอยู่ที่มณฑลโฮนาน เหนือแม่น้ำเหลือง มีเมืองหลวงหลายเมืองในวาระต่างกัน เมืองหลวงสุดท้ายชื่อ ยินจู (Yin-chu) เป็น

1) William Clifton Dodd: The Thai Race. Iowa, 1923.
2) Wolfram Eberhard: A History of China. London, Reprinted 1967, p.21, 22.

เมืองเดียวที่มีการขุดค้นสิ่งโบราณที่มนุษย์สร้างขึ้นมาศึกษา......ชาติเพื่อนบ้านทางตะวันออกเราอาจเชื่อได้ว่าเป็นพวกมีวัฒนธรรมของชนชาติไทยและเย้า (Tai and Yao cultures)[๓]...." และอีเบอร์หาดกล่าวถึงตัวหนังสือที่พวกรัฐสาง ใช้ว่า "......มีตัวหนังสือใช้อยู่กว่า ๓,๐๐๐ ตัว ซึ่งปัจจุบันเราอ่านออกราว ๑,๐๐๐ ตัว...."

นี่เป็นการกล่าวถึงเรื่องเริ่มประวัติศาสตร์ของจีน โดยสมัยสางเป็นสมัยแรก ยังไม่ใช่จีนแท้ ต่อมาเมื่อถึงสมัยสอง คือ สมัยโจวหรือจิว (Chou) อีเบอร์หาดจึงยอมรับว่าเป็นสมัยของชาติจีนบริบูรณ์ รัฐสางนั้น อีเบอร์หาดบัดให้เข้าอยู่ในวัฒนธรรมลุงชาน (Lung-shan) มีชาติไทย เย้า และตุงกู หรือท่องโก (Tungus)[๔] อยู่ร่วมกันในวัฒนธรรมนี้ การสืบราชสมบัติของสางก็สืบจากพี่มาน้อง ต่อเมื่อหมดตัวน้องตามลำดับแล้ว จึงจะมาถึงลูกคนโตของพี่ชายคนโต มีการสร้างศาสนวัตถุด้วยสัมฤทธิขนาดใหญ่กันมากมาย แต่ราชวงศ์โจว(Chou)นั้น อีเบอร์หาดจัดให้เข้าอยู่ในวัฒนธรรมยางโจว (Yang-shao) ต้นราชวงศ์โจวมีสัมพันธ์ทางสายโลหิตกับพวกเติ๊ก (Turks) และทิเบต (Tibetans) ในราว ๑๐๒๘ ก่อน ค.ศ. รัฐโจวได้โอกาสขณะที่พระเจ้าแผ่นดินรัฐสางกำลังปราบปรามศัตรูทางทิศตะวันออกเฉียงใต้อยู่ จึงรุกเข้ามายึดนครหลวงได้ จับตัวกษัตริย์รัฐสางสำเร็จโทษเสีย รัฐสางจึงถึงแก่อวสานในราว ค.ศ. นั้น

× ตามความเห็นของอีเบอร์หาด รัฐสางครอบครองดินแดนส่วนหนึ่งของจีนราว ๖๐๐ ปี แล้วก็สิ้นวงศ์ ในขณะที่ยังเป็นสมัยสางอยู่

3) พวกไทยปลูกข้าว เลี้ยงไหม พวกเย้าเป็นชาวเขา ใช้พื้นป่าเพาะปลูกแล้วย้ายที่

4) พวกตุงกู (Tungus) เป็นชนเผ่ามองโกเลียน แผ่ขยายอยู่ทางไซบีเรียตะวันออก

เผ่าไทยเป็นเพื่อนบ้านทางตะวันออกของนครหลวง ขณะนั้นรัฐโจวยังไม่ปรากฏในประวัติศาสตร์ เผ่าไทยจึงปรากฏในดินแดนจีนทางมณฑลกวางตุ้งก่อนยุคจีน (คือโจว) จะมีอำนาจ ด้วยเหตุนี้หมอด๊อดด์จึงกล่าวว่า ชาติไทยเป็นพี่อ้ายของชาติจีน และเมื่อผู้อธิบายคือ ศาสตราจารย์อีเบอร์หาด โดยท่านใช้หลักฐานทางวิชามานุษยวิทยา และศึกษารอบรู้เรื่องของจีนอย่างหาตัวจับยาก ผู้เขียนจึงยอมเห็นคล้อยไปตามท่าน

อีเบอร์หาดยังทำแผนที่แสดงแนวอพยพของชาติไทย ๔ แผ่น จากแถวมณฑลกวางตุ้งมามณฑลกวางสี แล้วจึงมาเข้ายูนนาน เสฉวน และดินแดนอ่าวตังเกี๋ย เมื่อไทยอพยพจากกวางตุ้ง เผ่าญวนซึ่งอยู่เหนือขึ้นไปก็เข้ามาอยู่แทนที่ เผ่าญวนในหนังสือของสุม้าเชียน[5]ยังกล่าวไว้ในบทที่เกี่ยวกับเหยอะใต้ (Southern Yueh) และเหยอะตะวันออก (Eastern Yueh) โดยพรรณนาการสงครามระหว่างราชวงศ์ฮั่นกับรัฐเหยอะ (Yueh) (เหยี่ยะ หรือเรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า เวียต) ซึ่งมีเมืองหลวงสมัยจิ๋นอยู่แถวเมืองกวางตุ้ง (Canton) ปัจจุบัน แผนที่ถิ่นกำเนิดของเผ่าไทยและการอพยพมาทางทิศตะวันตก จนมาสร้างอาณาจักรเทียนหรือแถน (Tien) อยู่ที่มณฑลยูนนานในรัชสมัยฮั่น นี่เป็นการค้นคว้า หรือทฤษฎีของศาสตราจารย์อีเบอร์หาด

วัฒนธรรมลุงชาน ที่อีเบอร์หาดจัดให้พวกสาง และเผ่าไทยเข้าอยู่ร่วมกันนั้น ลุงชานอยู่ในเขตมณฑลชานตุง ใกล้กับเมืองจินันฟู (Chinanfu) วัฒนธรรมลุงชานนี้เพิ่งค้นพบเมื่อ ๒๕ ปีก่อน (การตีพิมพ์

5) Ssu-ma-chien : Shin Chi. Translated by Burton Watson. Columbia U.P. New York, 1962 V. 2, pp. 239-257 สุม้าเชียนเกิดราวปี ๑๔๕ B.C. ได้รับตำแหน่งนักประวัติศาสตร์บัณฑิตประจำราชสำนักฮั่น เมื่อปี ๑๑๐ B.C. และท่านอยู่ในตำแหน่งนี้จนถึงแก่กรรมราวปี ๙๐ B.C. อายุขัยของท่านจึงสั้นเพียง ๕๕ ปี เท่านั้น

หนังสือนี้ครั้งแรกเป็นภาษาเยอรมัน เมื่อ ค.ศ. ๑๙๔๘) ก็คือสิ่งซึ่งเพิ่งค้นพบใน ค.ศ. ๑๙๒๓ มีลักษณะสำคัญ ได้แก่ เครื่องปั้นดินเผาสีดำซึ่งมีคุณภาพประณีตเป็นพิเศษ (a black pottery of exceptionally fine quality) หม้อสีดำประณีต ด้านนอกมันขลับ ไม่ทาสี ไม่มีลวดลาย อย่างมากก็มีแบบลายเรขาคณิต (geometric patterns) เป็นสิ่งวัฒนธรรมก่อนอารยธรรมจีน ชาวบ้านประกอบกสิกรรมกันมาช้านาน เรือนอยู่ใช้สร้างด้วยดินเหนียว และหมู่บ้านก็มีกำแพงดินล้อมรอบ แสดงให้เห็นว่าอยู่กันอย่างถาวร ไม่ใช่พวกอพยพเร่ร่อน วัฒนธรรมนี้แผ่ไปทั่วมณฑล ซานตุง เกียงสู จีเกียง และอันไว คือ ที่ราบตะวันออกของจีน วัฒนธรรมนี้ทางด้านจีนตะวันตกไม่ปรากฏว่าเคยค้นพบเลย อีเบอร์หาดจึงเชื่อว่าถ้าเผ่าสางและเผ่าไทยอพยพจากจีนตะวันตกมาทางด้านตะวันออก ก็ควรจะพบเครื่องปั้นดินเผาสีดำ (black pottery) ในทางผ่านบ้าง แต่นี่ท่านว่าไม่เคยพบเลย

สิ่งที่สร้างด้วยสัมฤทธิ์ก็เป็นลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมนี้ อีเบอร์หาดกล่าวว่า เครื่องสัมฤทธิ์เป็นของเผ่าชนนอกประเทศจีนนำเข้ามาทางทิศเหนือ เช่นเผ่าเต็กจะโดยตรงหรือโดยอ้อมผ่านพวกมงโกลอีกต่อหนึ่งก็ได้ เมื่อรัฐสางรับเครื่องสัมฤทธิ์นี้มาใช้ ก็นำมาหล่อหลอมเป็นศาสนวัตถุสำหรับเซ่นเจ้าบูชา ไม่ได้ใช้เป็นเครื่องใช้ประจำวันเหมือนอย่างจาน ชาม หม้อ ไห ซึ่งใช้ดินเหนียวปั้นและเคลือบสีเทา

การเลี้ยงตัวไหม ก็เป็นลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมลุงชานนี้ การเลี้ยงไหมเริ่มมีขึ้นทางจีนใต้ ผู้เขียนอยากจะกล่าวเสริมต่อไปว่า เผ่าไทยคงรู้จักเลี้ยงตัวไหมมาแต่ครั้งนั้นแล้ว แล้วก็ถ่ายทอดสืบกันมาจนปัจจุบัน อีเบอร์หาดเสนอจำนวนพลเมืองของรัฐสางไว้ว่า มีอยู่ใน

ราว ๔ ถึง ๕ ล้านคน นักบวชในศาสนาของสาง คือ เสี้ยงตี้เทพเจ้าแห่งพืชคาม (Shangti, a god of vegetation) นิยายปรัมปราของสางก็คือความเชื่อถือว่า โลกนี้ออกมาจาก World-egg ทำนองไข่ยักษ์หรือน้ำเต้ายักษ์ของลาว การนับถือเจ้าเขา เจ้า (ลำ) น้ำ ตลอดจนถึงเจ้าแห่งฟ้าผ่า เจ้าเมฆ เจ้าฟ้าแลบ เจ้าลม ก็มีอีกมากมายเหมือนอย่างชาวบ้านของเรายังนับถืออยู่ พวกสางยังนับถือบรรพบุรุษ มีการเซ่นสรวงผู้ตาย ซึ่งจีน (ราชวงศ์โจว) รับเข้าไว้เป็นลัทธิบูชาบรรพบุรุษ (ancestor-worship) ของจีนต่อมา

เกี่ยวกับคำภาษาไทยที่ปรากฏอยู่ในพจนานุกรมของจีน Reverend Princeton Hsu[๖] ประจำอยู่ที่ฮ่องกง ได้เคยบอกให้ผู้เขียนจดไว้ว่าเป็นคำที่มีอยู่ในพจนานุกรมฉบับแรกของจีน คำเหล่านี้คนจีนไม่ทราบความหมาย และไม่ทราบด้วยว่าเป็นภาษาใดคือ :– จิ้งหรีด หนอน ผีเสื้อ กุ้ง ท่านไม่ได้บอกรายละเอียดว่า พจนานุกรมฉบับแรกของจีนเล่มนี้ตีพิมพ์ที่ไหน ปีใด จะหาซื้อหรือขอถ่ายมาได้หรือไม่ บทความของท่านเกี่ยวกับพวกจวง (มารดาของท่านเป็นจวง) ปรากฏในนิตยสาร "ศิลปากร" ฉบับปีที่ ๑๒ เล่ม ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งเป็นคำแปลเป็นไทยของ คุณชิน อยู่ดี กรมศิลปากร บทความนี้ท่านอ่านในการฉลองมหาวิทยาลัยฮ่องกงเมื่อครบห้าสิบปี

ในการอพยพของเผ่าไทยจากถิ่นกำเนิด อีเบอร์หาดไม่ได้เขียนไว้ให้ ท่านเพียงแต่แสดงแผนที่ให้เห็นแนวอพยพเท่านั้น คือ จากมณฑลกวางตุ้งมากวางสี แล้วเมื่อถึงสมัยราชวงศ์ฮั่น คือ ๒๐๖ B.C. มีอาณาจักร Tien ปรากฏอยู่ในมณฑลยูนนาน

---

6) Reverend Princeton S. Hsu, M.A. : Origin of the Chuang People

ผู้เขียนเชื่อว่า อาณาจักรเทียน (Tien) ในแผนที่ ตรงกับชื่อ แถน ในหนังสือเก่า ๆ ของเรา เช่น ตำนานสร้างเมืองล้านช้าง (ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๑) มีการกล่าวอ้างถึงกลุ่มชนอพยพจากตอนเหนือของประเทศไทยลงมาล้านช้าง พระยาแถนหลวงในหนังสือนี้ก็คงตรงกับกษัตริย์อาณาจักรเทียน

เกี่ยวกับถิ่นฐานเดิมของตระกูลภาษามอญ–เขมร หรือ Austro-asiatics (หรือ Indonesian ในปัจจุบัน) อีเบอร์หาดกล่าวไว้ซึ่งจะหาอ่านที่อื่นไม่ได้ คือ :– "๗..... ทางจีนตะวันออกแผ่ลงมาทางใต้ ในบริเวณเมืองนานกิงไปจนถึงตังเกี๋ย จากฮกเกี้ยนไปจนถึงยูนนาน..... เป็นที่อยู่ของเผ่าชนวัฒนธรรมที่เรียกว่า "ขวานมีบ่า" หรือ Shoulder-axes..... ต่อมาภายหลัง วัฒนธรรม "ขวานมีบ่า" นี้แผ่เข้าไปในอินเดียตะวันออก เผ่าชนนี้เราจัดให้เข้าอยู่ในตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติค (Austro-asiatics)..... ปัจจุบันตระกูลภาษานี้ยังมีหลงเหลือในประเทศอินเดียในนามของเผ่ามุณฑ (Munda) ในแหลมอินโดจีนในนามของพวกมอญ–เขมร..... พวกเผ่า Austro-asiatics เหล่านี้อพยพออกมาจากแหล่งเดิม คือ จีนใต้ทั้งนั้น....."

จากข้อความที่ผ่านมาแล้ว ผู้เขียนขอขมวดความให้ชัดลงไปว่า พวกมอญ-เขมรสังกัดวัฒนธรรม "ขวานมีบ่า" มีถิ่นฐานเดิมอยู่ตั้งแต่ยูนนานไปทางด้านตะวันออกจนถึงเมืองนานกิง เผ่าไทยอยู่เหนือเมืองนานกิงในนามของวัฒนธรรมลุงชาน และเผ่าญวนอยู่เหนือพวกไทยขึ้นไปอีก ปรากฏในหนังสือของสุม้าเชียนในนามของเหยอะ (หรือ เวียต) การเป็นเพื่อนบ้าน และมีสายสัมพันธ์กันมาระหว่าง มอญ–เขมร ไทย

---

7) Eberhard: ดังระบุไว้แล้ว หน้า ๑๐

และญวน จึงเริ่มขึ้นในดินแดนจีนหลายพันปีมาแล้ว มอญ–เขมรเข้ามาในแหลมอินโดจีนก่อน แล้วจึงญวนตามติด ๆ มา แต่เผ่าไทยส่วนใหญ่ไปอยู่เสียที่ไหนจึงลงมาตั้งบ้านเรือนภายหลังกว่าเพื่อน ? จะมีเข้ามาก่อนญวนก็เห็นจะเป็นพวกลาวล้านช้าง ซึ่งก็เป็นเพียงส่วนย่อย

ในเรื่องการอพยพย้ายถิ่นฐาน ผู้เขียนใคร่กล่าวให้ชัดเจนว่าเผ่าไทยเป็นเผ่าพื้นเดิมเกิดกับที่ หรือ autochthonous (= เจ้าของถิ่นปฐมภูมิ) มีรากฝั่งลึกอยู่กับถิ่นที่ ตามปกติถ้าไม่มีเหตุภัยร้ายแรง การอพยพย้ายถิ่นอย่างถอนเสาเรือนคงไม่เกิดขึ้น และถึงจะมีบางส่วนตัดสินใจอพยพสมัครไปตายเอาดาบหน้า ผู้คนส่วนใหญ่ก็จะคงกัดฟันทนอยู่คอยผูกมิตรหรือพินอบพิเทากับเจ้านายใหม่ ภัยร้ายแรงที่เป็นเหตุให้เกิดการอพยพ ก็ปรากฏชัดในปี ๑๐๒๘ ก่อนคริสต์ศักราช เมื่อราชวงศ์โจวปราบปรามราชวงศ์ซาง อำนาจใหม่ก็มาปรากฏแทนอำนาจเดิมซึ่งเป็นเพื่อนบ้านกันมานานถึง ๖๐๐ ปี หนังสือของราชวงศ์ทั้งสองไม่ได้ระบุไว้ว่าเผ่าไทยเริ่มอพยพย้ายถิ่นฐานในครั้งนี้ เพราะไม่ใช่เรื่องของเขาที่จะเสียเวลาทำ แต่ก็ปรากฏว่า เมื่อ ค.ศ. ๔๗๑–๔๙๙[8] คือ อีก ๑,๕๐๐ ปีต่อมา จักรพรรดิเวนตี่ (Wen Ti) ออกกฎหมาย ประกาศห้ามชนต่างด้าวใช้ภาษาของตนติดต่อกับทางราชการ กฎหมายนี้จึงเท่ากับบังคับให้ใช้ภาษาจีนเป็นภาษาราชการ ใครจะมีเรื่องราวร้องทุกข์ต่อฝ่ายปกครองก็ต้องใช้ภาษาจีน ภาษาของตนจึงใช้ได้เฉพาะในบ้านเรือนและในหมู่บ้านของเผ่าเท่านั้น นี่เป็นหลักฐานกระพร่องกระแพร่งที่พอหามาได้ แต่การที่เผ่าไทย (หรือจวง) ยังคงดำเนินชีวิตอยู่ในมณฑลกวางสีจนปัจจุบัน คือกว่า ๓,๐๐๐ ปีมาแล้ว และใช้ภาษาเดิมของตน

8) Eberhard ดังระบุไว้แล้ว หน้า ๑๔๔

มีจำนวนร่วม ๖ ล้านคน (ตามตัวเลขที่รัฐบาลจีนคอมมิวนิสต์ประกาศ) จึงเป็นองค์พยานได้อย่างดีว่า เผ่าไทยไม่ได้อพยพตรงดิ่งมาประเทศไทย แต่ค่อย ๆ เคลื่อนย้ายหาที่อยู่อาศัยเป็นแห่ง ๆ เรื่อยมา แนวอพยพจากมณฑลกวางตุ้งมามณฑลกวางสีเริ่มแต่ ๑๐๒๘ ก่อน ค.ศ. มาปรากฏเป็นอาณาจักรเทียน หรือแถนในมณฑลยูนนานเอาในสมัยราชวงศ์ฮั่นคือร่วม ๑,๐๐๐ ปีต่อมา เผ่าไทยส่วนใหญ่ก็คงยังตั้งภูมิลำเนาอยู่ในเขตมณฑลกวางตุ้งและกวางสี คนส่วนน้อย โดยเฉพาะเจ้านายหัวหน้าหนุ่ม ๆ กับบริวารเท่านั้นที่เข้ามาในเขตมณฑลยูนนาน สถาปนาราชอาณาจักรเทียน หรือแถนขึ้น

เกี่ยวกับราชอาณาจักรนี้ สุม้าเชียน[9] ระบุไว้ว่า "..... เผ่ากุนหมิง (Kun-ming) ไม่มีเจ้านายปกครอง ดำเนินชีวิตโดยปล้นสดมภ์และลักขโมย ..... พ้นลี้ไปทางทิศตะวันตก มีรัฐหนึ่งชื่อเทียนเหยอะ (Tien-yueh) ประชาชนขี่ช้าง และพ่อค้าแคว้นฉุ (Shu=เสฉวน) ออกมาค้าขายติดต่อกับราชอาณาจักรเทียน ....." และ "..... เหนือราชอาณาจักรเทียนขึ้นไป มีเจ้านายปกครองอยู่ การไว้ผมไว้แบบรูปตะลุมพุก (mallet-shaped) ทำไร่ทำนา และอยู่กันเป็นหมู่บ้าน ....." การไว้ผมแบบรูปตะลุมพุก นี่จะเป็นแบบไหน ? จะหมายความว่าแบบไว้ผมมวยใช่หรือไม่ ผู้เขียนไม่ยืนยัน แต่การที่รัฐเทียนอยู่ใต้ และมีรัฐเชงตู (เมืองหลวงของแคว้นเสฉวน) อยู่เหนือสุด จึงทำให้ความเข้าใจคำยูนนานได้ว่า แต่เดิมก่อนจะมีผู้แปลคำนี้ว่า ใต้แห่งเมฆ (South of the clouds) ความหมายที่ถูกตามคำอธิบายของสุม้าเชียน คือ ยุนใต้ โดยมีเผ่าที่ เชงตู เป็นยุนเหนือ คำว่า Yun ก็คือ พวกยวน โยนก เผ่า

9) Ssu-ma-chien; Shin Chi ฉบับ Burton Watson แปล เล่ม๒ หน้า ๒๗๐, ๒๙๐, ๒๙๕-๖

พวกที่มาปกครองลานนาไทยในสมัยต่อมา ยูนนาน จึงควรแปลว่า ยวนใต้ เช่นคำเวียดนาม (Vietnam) แปลว่า ญวนใต้

อวสานของราชอาณาจักรเทียน ในฐานะรัฐเอกราชก็มาถึงในสมัยสุม้าเชียนนี้เอง คือ ท่านบันทึกต่อไปว่า "..... พระเจ้าจักรพรรดิทรงส่ง Wang Jan-yu ไปสั่งให้กษัตริย์เทียนเสด็จมานครหลวง (ทำนองเดียวกับจักรพรรดิราชวงศ์หงวน ส่งทูตมาสั่งพระเจ้ารามคำแหงให้เสด็จไปกรุงปักกิ่ง)๑๐ โดยชี้แจงให้เห็นว่า ถ้าพระองค์ขัดขืน ก็ขอให้ดูตัวอย่าง ว่ากษัตริย์เหยอะได้ และหัวหน้าเผ่าชาวป่าเขาทั้งหลายจะต้องประสบเพราะกำลังอันเกรียงไกรของจีน กษัตริย์เทียน มีกำลังทหารอยู่ ๒๐,๐๐๐ ถึง ๓๐,๐๐๐ คน ส่วนทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือเจ้านายพี่น้องของพระองค์ก็ยังพอมีที่จะส่งกำลังทหารมาช่วยพระองค์ได้ พระองค์จึงไม่นำพาต่อคำสั่งของทูตจีน / จึงในปี ๑๐๙ ก.ค.ศ. จักรพรรดิจีนจึงส่งกองทัพจากแคว้นปา (Pa) และแคว้นจก (Shu) ให้มาปราบปรามกษัตริย์เทียน (ทรงพระนามลินัน (Li-nan)) จึงจำยอมแพ้ต่อกองทัพจีนและขอเสด็จไปเฝ้าจักรพรรดิยังนครหลวง อาณาจักรของพระองค์จึงตกมาอยู่ใต้ปกครองของจีน โดยทางจีนเปลี่ยนชื่อจากเทียนเป็นอิโจว (I-chou) แต่กษัตริย์ก็ยังได้รับตราตั้งเป็นเจ้านายของเผ่าชนของพระองค์ท่านต่อไปตามเดิม......" สุม้าเชียนจบบทเกี่ยวกับ "พวกป่าเถื่อนทางทิศตะวันตกเฉียงใต้" ว่า "ด้วยเหตุเหล่านี้ ผู้ปกครองพื้นเมืองมีจำนวนกว่า ๑๐๐ ในบรรดาเผ่าป่าเถื่อนทางทิศตะวันตก

10) การที่จักรพรรดิจีนทรงมีบัญชาให้ใครต่อใครเสด็จไปเฝ้ายังนครหลวงจีน เป็นเหมือนคำสั่งของผู้ถือตัวว่ายิ่งใหญ่สั่งให้ผู้น้อยปฏิบัติ ไม่ใช่เป็นการเสด็จเยี่ยมเยียนเช่นสมัยปัจจุบัน

เฉียงใต้ จึงถูกปราบปรามลง เหลือแต่กษัตริย์แห่งเยะลาง (Yeh-lang) และเทียน ซึ่งยังคงได้รับตราตั้งให้เป็นกษัตริย์อยู่ต่อไป"

คำว่า ราชอาณาจักรเทียน ผู้เขียนใช้คำไทยว่า แถน ก็เพื่อให้ตรงกับคำเก่าของไทย ปรากฏในปริเฉทที่ ๒ พงศาวดารล้านช้าง (ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๑) ตอนเริ่มลงมาสร้างบ้านเมือง ความว่า "..... เมื่อนั้น แถน จึงใช้ให้มาว่ากล่าวแก่คนทั้งหลายว่า ในเมืองลุ่มนี้กินข้าวให้บอกให้หมาย กินแลงกินงายก็ให้บอกแก่ แถน ..... (ปรากฏว่าคนทั้งหลายไม่เชื่อฟัง แถนจึงให้น้ำท่วม คนทั้งหลายจึงต่อแพ) น้ำจึงพัดเขาขึ้นเมือบน ขนเอาเมือเมืองฟ้าพุ้นแล พระยาแถนจึงถามเขาว่า สูจักมาเมืองฟ้าตูพี้เฮดสัง....." ข้อความดังว่านี้ ปรากฏคำ "แถน" ๓ ครั้ง และครั้งที่ ๓ ระบุชัดว่า "พระยาแถน" เป็นการระบุตรงกับสุม้าเชียนว่าไว้ คือ กษัตริย์เทียน (King of Tien) บ้านเมืองของพระยาแถนอยู่ตอนบน ชาวล้านช้างจะเดินทางไปต้องใช้แพถ่อขึ้นไปแม่น้ำนี้ ที่เราเรียกกันว่า แม่น้ำโขงสมัยนี้ เมื่อสมัยสุโขทัยเรียกว่า แม่ของ ส่วนสุม้าเชียนใช้เรียกว่า แม่น้ำฉางโกะ (Tsang-ko River)[11] ส่วนแคว้นนี้สุม้าเชียนก็ใช้เรียกว่า มณฑลฉางโกะ (Tsang-ko) เป็นมณฑลที่จีนสมัยราชวงศ์ฮั่นตีได้ และเปลี่ยนชื่อจากตุลาน (Tou-lan) มาเป็นฉางโกะ เป็นมณฑลใต้สุดอยู่ในปกครองของราชวงศ์ฮั่น ตามหลักฐานของสุม้าเชียน จึงเห็นได้ว่าราชอาณาจักรล้านช้างเป็นราชอาณาจักรเก่าแก่เสมอเท่าราชอาณาจักรเทียน คือ ๒,๐๐๐ ปีมาแล้ว ในครั้งนั้นแม่น้ำโขง ก็ปรากฏชื่อในหลักฐานของสุม้าเชียน มีชื่อว่าแม่น้ำ

11) Ssu-ma-chien: ดังได้ระบุไว้แล้ว เล่ม ๒ หน้า ๒๔๘ และ ๒๗๕

ฉาง*(ก๊ก) เก่าแก่กว่ายุคน่านเจ้าร่วม ๘๐๐ ปี มีสิ่งน่าพิจารณาเกี่ยวกับพงศาวดารเมืองล้านช้างฉบับนี้ว่า เหตุใดจึงเพิ่งเขียนเป็นเรื่องราวขึ้นภายหลังชีวิตสุม้าเชียนกว่า ๑,๐๐๐ ปี ข้อความตอนเริ่มเรื่องราวก็บอกไบ้ให้ในตัวแล้วในปริเฉทที่ ๑ ว่า "อันนี้จักจารึกด้วยวงศา อันเป็นพระยายักษ์ผุดแต่เมืองลังกามาเป็นใหญ่ในนครศรีสตนาคนหุตนี้แต่ปฐมหัวที ....." คือการขีดเขียนด้วยลายสือไทย เพิ่งมาก่อเป็นรูปบริบูรณ์เอาเมื่อพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์แผ่เข้ามาในประเทศไทย เมื่อลายสือไทยเป็นที่นิยมกันที่กรุงสุโขทัยแล้วจึงแผ่ไปทางล้านช้างและลานนา และยังแผ่ขึ้นไปเป็นที่นิยมถึงเมืองเชียงตุง*[๒] ด้วยความเจริญของเผ่าไทยน้อยต้องรอความเจริญก้าวหน้าของเกาะลังกาให้มาถึง มาเสริมสร้างให้คิดตัวหนังสือไทยสำเร็จบริบูรณ์ในรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหง พงศาวดารล้านช้างจึงมาขีดเขียนเป็นเรื่องราวเอาหลังรัชกาลของพระ-องค์เสียอีก

เมื่อแคว้นฉางโกะ เป็นชื่อใหม่ เปลี่ยนจากชื่อเดิมว่าตุลาน คำหลังนี้ถ้าจะเดาเอาก็คงเป็นไทย–ลาน หรือ ลานไทย จะเป็นล้านไทยก็ดูจะมากไปหน่อย เพราะพลเมืองในเวลานั้น คือเมื่อ ๒,๐๐๐ ปีมาแล้วจะมีมากมายถึงล้านหรือสิบแสนก็ไม่น่าเป็นไปได้ (ประชากรเขตจีนในสมัยราชวงศ์สาง ยังมีรวมกันทั้งหมดเพียง ๔–๕ ล้านคน) ด้วยการเดาประกอบกับการพิจารณาชื่อ ลานนา ชื่อล้านช้างที่เรียกกันมา คงจะ

---

* แม่น้ำ Tsang ในสมัย Founan เห็นมีคำแปลว่า แม่น้ำ Elephants ถ้าคำแปลนี้ถูกต้อง คำจีน Tsang ก็คงเป็นคำทับศัพท์ คือ แม่น้ำช้างหรือช้างนั่นเอง

12) จารึกภาษาไทยใช้ตัวอักษรแบบสุโขทัย พบที่เชียงตุง ๔ หลัก กรมศิลปากรได้รับไว้แล้ว แต่ยังไม่ได้ตีพิมพ์

มีรากฐานมาจากชื่อเดิม ลานไทย และมากลายเป็นลานช้างไป (เป็นการสนับสนุนพระราชมติ ของ ร. ๔ ทรงแสดงไว้ดังปรากฏในหน้า ๒๗ ตอนคำนำพระวิจารณ์ของสมเด็จ ฯ กรมพระยาดำรง ในการตีพิมพ์ของสำนักพิมพ์ก้าวหน้าเล่ม ๔ ภาค ๑๑) แต่เมื่อสมัยนักปราชญ์จากลังกามาถึง ฟังคำบอกเล่าจากผู้คนในเวลาหลังเหตุการณ์ คือ หลังสมัยสุม้าเชียนมาก เลยมาผูกเป็นศัพท์ว่า "กรุงศรีสตนาคนหุต" คือ กรุงล้านช้างไปเสีย

ก็เมื่อล้านช้าง เป็นมณฑลหรือแคว้นในสมัยสุม้าเชียนยังมีชีวิตอยู่ ควบคู่กับราชอาณาจักรเทียนหรือแถนเช่นนี้ เราจึงพอมองเห็นแล้วว่า ตั้งแต่แคว้นเสฉวน เมืองเชียงตูลงมาแคว้นยูนนาน เมืองต้าโหแคว้นล้านช้าง เมืองแถง จึงเป็นบ้านเมืองของเผ่าไทยมาแล้วเมื่อ ๒,๐๐๐ ปีก่อน และเมื่อรวมกับบรรดาพี่น้องส่วนใหญ่ที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่มณฑลกวางสี และอีกส่วนหนึ่งที่มณฑลกวางตุ้ง เผ่าไทยยุคนี้จึงแพร่ขยายอยู่ใน ๔ มณฑลของจีนและราชอาณาจักรลาวปัจจุบันด้วย

บทความนี้ ผู้เขียนได้กล่าวแต่เริ่มเรื่องแล้วว่าเป็นเรื่องหยั่งน้ำลึก คือเป็นเรื่องโบราณนับพัน ๆ ปีขึ้นไป เราเพิ่งมามีตัวหนังสือใช้ในสมัยหลังมาก คือ ราว ๗๐๐ ปีมานี้ จะพึ่งหลักฐานทางตัวหนังสือของเราไม่ได้ จึงจำต้องขวนขวายหาหลักฐานจากตัวหนังสือของชาติอื่น โดยเฉพาะชาติจีน ดังได้ใช้หลักฐานของสุม้าเชียน นักประวัติศาสตร์คนแรกของทวีปเอเชีย ส่วนตอนถิ่นกำเนิดของชาติไทย ตัวหนังสือของราชวงศ์สาง มีราว ๓,๐๐๐ ตัว อ่านออกรู้ความหมายเพียง ๑,๐๐๐ ตัว จึงเป็นเรื่องราวของ Proto-History ไป นี่ดีที่ผู้เขียนได้พึ่งอาศัยผลงานการค้นคว้าสืบสาวหาความจริงจากนักปราชญ์

ชาวเยอรมัน คือ ศาสตราจารย์ อีเบอร์หาด ท่านเรียนรู้ภาษาจีนแต่ยังอยู่ในประเทศเยอรมัน แล้วเดินทางมาประเทศจีน เพื่อศึกษาเรื่องทางสังคมวิทยา ดาราศาสตร์ ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม และนิทานนิยายของจีน รวมทั้งติดตามการขุดค้นโบราณวัตถุของจีน เข้าประกอบความรู้เรื่องราวจากตัวหนังสือของจีน เรื่องถิ่นกำเนิดของเผ่าไทย ญวน มอญ–เขมร จึงดีแผ่ออกมาให้เห็นเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาทั่วไป ส่วนสำคัญของบทความนี้ จึงพึ่งอาศัยผลงานของท่าน

ส่วนหนังสือฉิจิ (Shih Chi) ของสุม้าเชียนนั้น มีผู้แปลเป็นภาษาญี่ปุ่นและต่อมาเป็นภาษาฝรั่งเศส แต่ภาษาทั้งสองก็เหลือสติปัญญาความรู้ของผู้เขียนที่จะติดตามแกะออกมาเป็นประโยชน์ได้ จึงเมื่อ เบอรตันวัตสัน (Burton Watson) แห่งมหาวิทยาลัยคอลัมเบีย กรุงนิวยอร์ค แปลออกเป็นภาษาอังกฤษและตีพิมพ์เมื่อ ค.ศ. ๑๙๖๑ ผู้เขียนจึงได้นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับราชอาณาจักรแถน และแคว้นลานช้าง ท่านที่กล่าวนามมานี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ และหวังว่าท่านผู้อ่านก็คงจะขอบคุณท่านเหล่านี้ด้วย ถ้าท่านได้รับความกระจ่างแน่ชัดขึ้น

ในบทความเรื่อง "การสืบค้นต้นตระกูลไทย" ลงในวารสาร "มหิดล" สหรัฐฯ เมื่อ ๑๐ ปีก่อน และกรมวิสามัญศึกษานำมาตีพิมพ์รวมไว้ในเอกสารประกอบความรู้สังคมศึกษาฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๐๕ โดยให้ชื่อเอกสารเล่มนั้นว่า "การค้นคว้าประวัติศาสตร์ไทยบางตอน" ผู้เขียนได้เริ่มเรื่องในบทความนั้นจากปัจจุบันถอยหลังไปจนถึงสมัยขุนลู–ขุนไล พาบริวารแยกจากอาณาจักรแถนไปสร้างบ้านเมืองของพวกไทยใหญ่เมื่อราว พ.ศ. ๑๑๑๑ เรื่องราวก่อนหน้านั้นถอยหลังไปในอดีตอัน

นานไกล ผู้เขียนขอเวลา "สืบค้นหลักฐานข้อเท็จจริง" บัดนี้เวลาผ่านมา ๑๐ ปี ผู้เขียนจึงขอเสนอบทความนี้เกี่ยวกับเรื่องอดีตอันนานไกลนั้น คือเริ่มแต่ถิ่นกำเนิดของเผ่าไทยในจีนใต้ในเขตมณฑลกวางตุ้ง–กวางสี โดยเผ่าไทยกำเนิดขึ้นที่นั่น มีรกรากแน่นหนายาวนานครั้นปี ๑๐๒๘ B.C. หรือกว่า ๓,๐๐๐ ปีมาแล้ว ราชวงศ์สางซึ่งเป็นมิตรเพื่อนบ้านกับเผ่าไทยต้องล่มจมลงเพราะบรรพบุรุษของคนจีน ตั้งราชวงศ์โจวครองบ้านเมือง นี่คงเป็นมูลเหตุแรกให้เจ้านายหนุ่มๆ พาบริวารอพยพมาทางทิศตะวันตก เมื่อมาโผล่ขึ้นตามหลักฐานของสุม้าเชียนนักประวัติศาสตร์คนแรกของจีน เผ่าไทยก็มาปรากฏชัดขึ้นใน ๓ มณฑลทางทิศตะวันตก คือตั้งแต่เขตมณฑลเสฉวน เมืองเชียงตู ลงล่างเรื่อยมาจนเข้าเขตมณฑลยูนนาน เมืองตาหอ (Ta-ho) และลงใต้เรื่อยมาผ่านเขตสิบสองจุไทยลงมาในเขตประเทศลาว มีแคว้นเผ่าไทยชื่อเดิมว่าตูลาน (Tou-lan) และจีนในราชวงศ์ฮั่นมาเปลี่ยนเสียใหม่ว่าฉางโกะ (Tsang-ko)

การอพยพจากถิ่นกำเนิดในราว ๑,๐๐๐ ปีแรก สุม้าเชียนเพียงแต่เขียนไว้เฉพาะเรื่องราวที่ท่านรู้เห็นหรือสืบทราบมา ความสำคัญของเรื่องราวอยู่ที่องค์กษัตริย์แห่งแคว้นแถนและพระประยูรญาติของพระองค์ท่าน ตามคำแปลของ Burton Watson : ".... The King of Tien possessed a force of twenty or thirty thousand men, while to the northeast of him lived the tribes of Lao-chin and Mimo which were ruled by **members of the same clan as himself** and were in a position to look after him...." และอีกตอนหนึ่ง ".... there are dozens of chiefs ruling among the southwestern

barbarians, but the most important is the ruler of Yeh-lang. To the west of Yeh-lang live the chiefs of Mi-mo of which the most important is the ruler of Tien. North of Tien live numerous other chiefs, the most important being the ruler of Chiung-tu. All the tribes ruled by these chiefs wear their hair in the mallet-shaped fashion, work in the fields, live in settlements . . . "[๑๓] ข้อความนี้แสดงว่าบรรดาเจ้าผู้ครองดินแดนในมณฑลยูนนานและเสฉวนสิบกว่าองค์ ล้วนเป็นพระประยูรญาติหรือมิฉะนั้นก็ร่วมวัฒนธรรมเดียวกัน มีการไว้ผมมวย เพาะปลูก และตั้งบ้านเรือนอยู่เป็นหลักแหล่งไม่เร่ร่อนพเนจร ข้อเขียนของสุม้าเชียนเกี่ยวกับเผ่าไทยมีไม่มาก แต่ก็ยังดีที่ท่านอุตส่าห์เขียนไว้ให้เราทราบ ส่วนการจะตีความหมายและขยายความออกไปมากน้อยเพียงใดก็อยู่ที่เราท่านทั้งหลาย

การที่สุม้าเชียนเขียนเรื่องราวของอาณาจักรล้านช้างไว้ว่าเป็นดินแดนอิสระ แต่เดิมมีชื่อว่าตูลาน แล้วทางราชการจีนมาเปลี่ยนชื่อเป็นฉางก๊ก ส่งข้าราชการจีนมาปกครอง จึงทำให้ความเก่าแก่ของประเทศลาวมีรากฐานมั่นคงว่ามีประวัติศาสตร์เรื่องราวมากกว่า ๒,๐๐๐ ปีแล้ว หลักฐานของสุม้าเชียนในการสถาปนาราชอาณาจักรลาว อยู่ในการเปิดโอกาสให้นักศึกษาประวัติศาสตร์ในแง่วิทยาศาสตร์ (scientific approach) จะได้ศึกษาสืบค้นต่อไปด้วยความมั่นใจ คือสืบค้นต่อไปว่า ทำไมภาษาไทยจึงไปปรากฏในศิลาจารึกของชนเผ่าจาม ในจารึกจัมปานคร ซึ่งเป็นการจารึกภาษาไทยราว ๖๐๐ ปี ก่อนสมัยพ่อขุนรามคำแหง[๑๔] แล้วถ้าเชื่อ

---

13) Ssu-ma-chien ดังระบุไว้แล้ว เล่ม ๒ หน้า ๒๙๕, ๒๙๐

14) ขจร สุขพานิช จารึกจัมปานคร, นิตยสารศิลปากร ปีที่ ๕ เล่ม ๕ มกราคม ๒๕๐๕

ว่า พวกจาม ซึ่งเป็นชื่อเรียกกันในชั้นหลัง เดิมก็เป็นคนร่วมบรรพ-บุรุษของเผ่าไทยด้วยเหมือนกัน ด้วยเหตุนี้จะทำให้เข้าใจเรื่องพระนางจามเทวี ว่าเป็นชาติใด และทำไม "ปทาคูจาม" จึงมาตั้งอยู่ที่บริเวณวัดพุทไธสวรรค์ ในครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

เมื่ออีเบอร์หาดแสดงถิ่นกำเนิดและแนวการอพยพของเผ่าไทยจากมณฑลกวางตุ้งกวางสีแล้วจึงมาเข้าเขตยูนนาน ตลอดสิบสองเจ้าไทยลงมาประเทศลาว แล้วหมอด๊อดด์เมื่อ ค.ศ. ๑๙๑๘ เดินทางจากเชียงราย เข้าเชียงตุง เชียงรุ้ง เข้าเขตมณฑลยูนนาน ได้พบพวกจีน–ไทย คือเลือดผสม แล้วล่องแม่น้ำจนมาโผล่ที่เมืองกวางตุ้ง (Canton) คำพูดของเผ่าต่าง ๆ ที่ท่านพบในระหว่างการเดินทางท่านจดและตีพิมพ์ไว้ให้ด้วย มีคำจีน–ไทยในลุ่มแม่น้ำยางซี คำผู้ไทยในมณฑลยูนนาน คำโท้เหย่น (To-jen=คนโท้) ในมณฑลกวางสี คำไทยย้อย (ไทยในไกวเจา–จวง) ไทยน้ำ คนใหญ่ ไทยลาย ไทยเหนือ ในมณฑลยูนนาน คำไทยโท้ ไทยดำในเขตตังเกี๋ย ฯลฯ คำต่างๆ เหล่านี้จึงเป็นข้อสนับสนุนได้อย่างดีว่า ทฤษฎีของศาสตราจารย์ Wolfram Eberhard น่าพึ่งยิ่งนัก ผู้เขียนไม่ได้กล่าวอ้างถึงนักศึกษารุ่นเก่าอีกหลายท่าน ซึ่งผู้เขียนได้เคยอ่าน เช่น Terrien de Lacouperie, Holt S. Hallet, Major Davies เพราะในการสัมมนาที่มหาวิทยาลัยฮ่องกง เมื่อ ๔–๕ ปีมานี้ มีนักศึกษาปัจจุบันคัดค้านผลงานของนักศึกษารุ่นเก่า โดยเฉพาะผลงานของ Lacouperie ซึ่งท่านใช้วิชา Linguistics เป็นรากฐาน ผู้เขียนสมัครจะเชื่อหลักฐานของศาสตราจารย์อีเบอร์หาด ซึ่งท่านใช้วิชามานุษยวิทยารวมทั้งคติชาวบ้าน และผลการขุดค้นมาเสนอ ถิ่นกำเนิดของเผ่าไทยที่ปรากฏในบทความนี้จึงเป็นข้อเสนอของศาสตราจารย์อีเบอร์หาด ส่วน

Reverend Princeton Hsu โดยที่มารดาของท่านเป็นคนเผ่าจวงในมณฑลกวางสี เรื่องคนจวงพูดภาษาอะไรก็ปรากฏอยู่ในวารสารศิลปากรแล้ว เฉพาะหนังสือของสุม้าเชียน น่าจะมีการแปลเป็นภาษาไทยเกี่ยวกับบทที่พาดพิงถึงราชอาณาจักรญวน ราชอาณาจักรแถน และราชอาณาจักรตูลาน หรือฉางโกะ (Tsang-Ko)